

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/142388,Wystawa-Tu-rodzila-sie-Solidarnosc-Rolnikow-Nysa-Swidnica-21-kwietnia-2021.html>
2021-06-16, 13:30

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” - Nysa, Świdnica, 21 kwietnia 2021

Z okazji obchodzonego w tym roku 40-lecia powołania NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”, IPN przygotował wystawę plenerową przedstawiającą rolę, jaką odgrywały niezależne związki rolnicze we wspólnym wysiłku narodu w dążeniu do przeprowadzenia demokratycznych przemian w Polsce. Wystawę można zobaczyć od 21 kwietnia do 5 maja 2021 roku na rynku w Świdnicy oraz od 21 kwietnia do 17 maja 2021 roku na dziedzińcu wewnętrznym Bastionu Św. Jadwigi w Nysie.

Tworzenie zagwarantowanych porozumieniami sierpniowymi struktur niezależnych związków zawodowych okazało się zadaniem niełatwym do sfinalizowania. Legalizacja Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” była jednorazową zgodą władzy PRL na powstanie niezależnych organizacji społecznych. W związku z tym jesienią 1980 r. odmówiono rejestracji związku chłopskiego, argumentując, że możliwa jest tylko rejestracja związków zawodowych pracowników uspołecznionych zakładów pracy, a nie właścicieli gospodarstw indywidualnych, którzy w ocenie państwa byli prywatnymi przedsiębiorcami. Związki zawodowe „Solidarności Wiejskiej” i „Solidarności Chłopskiej” od jesieni 1980 r. działały nielegalnie.

Pierwsze struktury niezależnego ruchu zawodowego rolników powstawały samorzutnie pod szyldem „Solidarności Wiejskiej” i „Solidarności Chłopskiej” od jesieni 1980 r. w różnych miejscowościach Dolnego Śląska i Śląska Opolskiego. Aktywnie wspierały duże protesty rolnicze w Ustrzykach Dolnych, Rzeszowie i Bydgoszczy. Organizowały one również własne akcje jak np. głodówkę w Świdnicy. Strajki jednoznacznie wskazywały na determinację polskiej wsi w celu zalegalizowania związku, a w dalszej perspektywie były walką o wprowadzenie zmian w polityce władz PRL wobec rolnictwa.

Działacze Solidarności Rolniczej Dolnego Śląska i Śląska Opolskiego wzięli czynny udział w ogólnopolskim proteście przeciwko brutalności rządu, który przyzwolił na interwencję milicji podczas posiedzenia Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy w której uczestniczyła delegacja „Solidarności”. W efekcie wywartej presji doprowadziło to 12 maja 1981 r. do rejestracji NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

21 kwietnia 2021 r. w kilkunastu miejscach w Polsce, w tym w Świdnicy na Dolnym Śląsku i w Nysie na Śląsku Opolskim, miało miejsce otwarcie wystawy „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników”. Podczas uroczystości świdnickich dr Katarzyna Pawlka-Weiss, naczelniczka

Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu, Jarosław Kresa, wicewojewoda dolnośląski i Marian Dembiński, przewodniczący Regionu Dolnośląskiego NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” podziękowali rolnikom indywidualnym za ich walkę na rzecz należnych im praw w czasach PRL-u, przybliżyli zgromadzonym historię powstania i działalności rolniczej „Solidarności” oraz pokazali kontekst ówczesnej rzeczywistości, z którą przyszło im się zmagać w latach 80. ubiegłego wieku. Zarówno rolnicy, jak i Jarosłwa Kresa dziękowali IPN za zorganizowanie wystawy i pamiętanie o rolniczej części wilekiego ruchu „Solidarności”. Podkreślono również zaangażowanie rolników ziemi świdnickiej i ziemi ząbkowickiej w walkę o wolną Polskę.

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Wystawa „Tu rodzika się »Solidarność« Rolników” w Świdnicy

Z powodu pandemii otwarcie zorganizowane zostało wyłącznie dla zaproszonych gości oraz mediów i odbyło się z zachowaniem zasad ścisłego reżimu sanitarnego. Uroczystość poprowadził Jerzy Rudnicki z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu.

Wystawę „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” otwarto również na dziedzińcu Bastionu św. Jadwigi przygotowaną we współpracy z Nyskim Domem Kultury. Wśród zaproszonych gości byli m.in. Kordian Kolbiarz, burmistrz Nysy, Andrzej Kruczkiewicz, starosta nyski oraz Katarzyna Czochara, poseł RP.

Wydarzenie otworzył dyrektor Nyskiego Domu Kultury Pan Marek Kędzierski, który podkreślił wagę uroczystości mającej na celu upamiętnienie rolniczej „Solidarności”. Z kolei poseł Katarzyna Czochara zaznaczyła, że m.in. dzięki członkom rolniczej „Solidarności” możemy cieszyć się odzyskaną wolnością. Burmistrz Nysy podziękował wszystkim organizatorom wystawy, dzięki czemu wiele osób będzie mogło się dowiedzieć o wydarzeniach sprzed ponad 40 laty.

Starosta nyski uwypuklił rolę rolników w pokonaniu systemu komunistycznego w Polsce.

Dzięki zawiązaniu "Solidarności" podkreślił chłopskiej szala zwycięstwa zaczęła przesuwać się w stronę opozycji antykomunistycznej - podkreślił Andrzej Kruczkiewicz.

Henryk Szewczuk, przedstawiciel nyskiej „Solidarności” w sposób szczególny podziękował szefowej delegatury IPN w Opolu, Pani Renacie Wojciechowskiej za organizację wystawy. Głos zabrał także pracownik wrocławskiego oddziału IPN Pan Michał Surowiec, jeden z twórców plansz informacyjnych. Zaznaczył, że cała rolnicza „Solidarność” jest niezwykle interesującym fragmentem walki opozycji z PRL i warto ją przypomnieć kolejnemu pokoleniu młodych Polaków. Z kolei Andrzej Kozior, pracownik opolskiej delegatury IPN podziękował wszystkim za dobre słowa o rolnikach i przypomniał o ich niebagatelnej roli w historii Polski w walce o wolność i niepodległość.

Na koniec głos zabrał także Antoni Klusik, świadek historii, który w swoim przemówieniu opowiedział o działaniach w latach 80. które dały podwaliny „Solidarności” rolniczej.

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się
»Solidarność«
Rolników” w Nysie

Wystawa „Tu rodziła się
»Solidarność«
Rolników” w Nysie

Wystawę można oglądać do 17 maja na dziedzińcu Bastionu Św. Jadwigi.

Zapraszamy do indywidualnego zwiedzania wystawy z zachowaniem środków bezpieczeństwa.

Ekspozycja „Tu rodziła się Solidarność Rolników” składa się z trzech ekspozytorów. Dwa poświęcone zostały zagadnieniom ogólnopolskim. Trzeci, regionalny napisany przez Łukasza Sołtysika (OBBH IPN Wrocław) i Michała Surowca (OBEN IPN Wrocław), poświęcony jest strukturom rolniczej „Solidarności” na Dolnym Śląsku i Śląsku Opolskim. Składa się on z następujących plansz:

- dwa nurty związkowe
- walka o rejestrację i rozwój struktur
- „Solidarność” rolnicza na Śląsku Opolskim

Wystawie towarzyszy katalog, który jest dostępny na dole strony w formie załącznika do ściągnięcia.

Po zakończeniu ekspozycji w Nysie od dnia 19 maja b.r. wystawa będzie prezentowana w Ząbkowicach Śląskich.

Wystawa „Tu rodziła się
»Solidarność«
Rolników” – Nysa,
Świdnica, 21 kwietnia
2021

PLIKI DO POBRANIA

[Zaproszenie na wystawę „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” do Nisy \(pdf, 690.65 KB\)
20.04.2021 08:00](#)

[Zaproszenie na wystawę „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” do Świdnicy \(pdf, 690.12 KB\)
20.04.2021 08:00](#)

[Katalog wystawy „Tu rodziła się »Solidarność« Rolników” \(pdf, 4.03 MB\) 20.04.2021 15:05](#)